

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Hónapontaiban átvéve:
Egy évre 18 h.
Félévre 10 h.
Három hónapra 6 h.
Egy évre 24 h.
Félévre 12 h.
Három hónapra 8 h.
Egy évre 24 h.
Félévre 12 h.
Három hónapra 8 h.
Egy évre 24 h.
Félévre 12 h.
Három hónapra 8 h.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivételül
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalához tartoznak.

III. évfolyam 174. szám.

Nagyvárad

Kedd, 1917 július 31.

A német kancellár

Oroszország és Franciaország szerződéséről.

Berlinből táviratozzák: Michaelis kancellár szombaton fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt fontos külpolitikai kijelentéseket tett.

Foglalkozott Carson kijelentésével, mely szerint a németeknek vissza kell vonulniuk a Rajna mögé, ha azt akarják, hogy béketárgyalásokat kezdjenek velük. Tudomással bír arról, hogy a francia kamara június elsejei és második titkos ülésén szóvá tették a szerződést, mely Oroszország, Franciaország között kötöttett s amelyben biztosítják Franciaországnak 1790-beli határát: Elzászt, a Raar vidéket és Rajna területét s ugyanekkor Oroszországnak is biztosították hódításokat.

Terescsenko orosz külügyminiszter, mondta a kancellár, közölte annak idején Franciaországgal, hogy ha az új Oroszország ezekről a megállapodásokról értesül, vonakodni fog tovább harcolni. Ribot ennek következtében a titkos ülésen elutasította Franciaország hódítási szándékát, ellenben bejelentette, hogy az orosz hadsereg teljesen fel van készülve a támadásra vagyis még ezek után is kívánja, hogy az orosz nép harcoljon a francia hódításokért.

A kancellár megállapította, hogy ellenségeink hódításokért küzdenek, amit tények bizonyítanak, mi pedig ennek tudatában védekező álláspontot folytatunk.

Berlin, július 30. Az egész város a kancellár leleplezéseinek hatása alatt áll, különösen a kancellár aktív politikáját dicsérik, amelylyel az ellenség hódító hadicéljait leleplezte. Semleges körök szerint Párisban feltétlenül felelni kell a kancellárnak, mert az esetleges hallgatás a beismeréssel lenne azonos, és ez az oroszoknál beláthatatlan következményekkel járna.

Oroszországi győzelmeink közelebb hozzák a békét.

Budapest, július 30. (Saját tudósítónktól.) Zürioból jelentik: A svájci lapok győzelmeinkkel kapcsolatban azt írják, hogy a harctéri helyzet mindinkább kevesebb jogot ad Angliának arra, hogy olyan hangon beszéljen, amint azt legutóbb tette. A béke kezdeményezése most a központi hatalmakon áll. Ha fenntartják eddigi békéfeltételeiket, akkor győzelmeik közelebb hozzák a tisztességes békét.

A japánok Mandzsuriában.

Budapest, július 30. (Saját tudósítónktól.) Haparándából jelentik: Hírlik, hogy a japánok már egész Mandzsuriát megszállták. Egy onnan érkező levél hírül adja, hogy a posta és a közigazgatás már japán kézen van, állítólag már Vladivosztokban is a japánok rendelkeznek.

46000-23000 tonna elsüllyesztése.

Budapest, július 30. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: A Welf-ügynökség közli: Euvárhajóink a Földközi tengeren 20000 tonnát, a többi tengereken 2600 tonnát süllyesztettek el. A német admirális egy későbbi jelentése szerint német buvárhajók az Anglia körüli szánt területek újabb 23000 register tonnát süllyesztettek el.

Olaszok orosz győzelmeinkről.

Budapest, július 30. (Saját tudósítónktól.) A Corriere jelenti, hogy a szövetségesek átkelése a Szerethen és az oroszok visszavonulása a Dnyesztertől délre olyan fontos stratégiai események, amelyek az általános helyzetet megváltoztathatják. A Szerethen való átkeléssel a szövetségesek a Besszarábiát védő utolsó természetes védővonalakat lépték át és így a Pruth-Dnyesztter között megnyílt az út számukra Besszarábia felé, amelyeknek elfoglalására vezethetnek a sikerek.

CZILLÉR IMRE nagyáruházában nagy nyári occasió keretében

Legújabb ruhaselymek, grenadinok, vásznak, zofirók és kartonok. — Gyönyörű bluzok, kötött selyemkabátok, napernyők, keztük, harisnyák. — Trikók és zoknik. Vászonszalmakalapok, ridikülök. — Fehérneműek, ing, gallér, kézelők. — Nyakkendők. — Sport-, fürdő- és utazócikkek. Kerülnek legolcsóbban eladásra.

Egyes számok ára 12 fillér.

Miskolczi főispán felmentése.

Fráter alispán látja el a főispáni teendőket az installációig.

Fráter Barnabás Biharvármegye alispánja tegnap a következő belügyminiszteri leiratot kapta:

U császeri és királyi apostoli Felsége az 1917. évi június hó 11-én kelt legfelsőbb elhatározásával Miskolczi Ferencet Biharvármegye főispáni állásától saját kérelmére felmenteni és egyben tekintettel a jelenlegi rendkívüli háborús viszonyokra legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a főispáni teendőknek további ellátásával mindaddig megbizassék, amíg utódja kinevezetik, illetőleg a főispáni teendők ellátásáról esetleg másképp történik intézkedés.

Erről a vármegye közönségét azzal értesitem, hogy ő császári és királyi apostoli Felsége az 1917. évi július hó 25-én kelt legfelsőbb elhatározásával előterjesztésemre Malatinszky Lajos járási főszolgabíró Biharvármegye főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Budapest, 1917. évi július hó 26-án.

Ugron.

Ugyancsak tegnap Fráter alispánhoz a következő távirat érkezett:

Budapest, 6497. 95. VII. 30 9:45 s.

Alispán Nagyvárad.

Felkérem alispán urat, hogy addig is míg Malatinszky Lajos Biharvármegye főispánja állásába beiktattatnék, főispáni ügyeket Miskolczi volt főispántól átvenni sziveskedjék. Egyben felhatalmazom, hogy a főispán címére érkező összes hivatalos iratokat és leveleket átvehesse, felbonthassa és a főispán hatáskörébe tartozó ügyekben eljárhasson. Ezen felhatalmazás nem terjed ki arra a jogkörre, amelyet az 1886. évi 24. t.-c. 57. szakasza vagy valamely más jogszabály a főispán személyéhez kötött, amennyiben tehát jelen felhatalmazás tartama alatt most említett jogok gyakorlásának szüksége merülne fel: ugykülön megbízatása végett esetről-esetre hozzám, esetleg táviratilag indokolt felterjesztést tenni sziveskedjék.

Belügyminiszter.

Az antant szocialistáinak konferenciája.

Budapest, július 30. (Saját tudósítónktól.) Hágából jelentik: Az angol munkáspárt az orosz kiküldöttekkel elhatározta, hogy az antant szocialistáinak konferenciáját aug. hó 8. és 9-ére hívja össze.

Átléptük a Moldova völgyét.

Honvédek Zalesceikben. Kikényszerítettük az állópést orosz területen.

Keleti harctér. Budapest, július 30. (Hivatalos.) A Sasita völgytől északra és a Cusin völgyének két oldalán az ellenség több támadása megghiusult. Bukovinában az ellenség makacs ellenállásának leküzdése után további tért nyertünk, Valeputánál elfoglaltuk az alagut támaszpontot. A Fundus - Moldovi felett átléptük a Moldova völgyét. Kutytól északkeletre a szövetségesek harcban állanak. A Cremen jobb partján a Pruth és a Dayester közt az ellenséget ismét tovább vetettük vissza. Bukovina nyugati határát átléptük. Honvédek megszállották Zalesceikyt, Stala és Husiatyn közt a galíciai Cruck partot megtisztítottuk, helyenként kikényszerítettük az állópést orosz területre. A Bolytól délre elterülő vidéken osztrák-magyar és német rohamcsapatok előretörték az ellenséges árkokba.

Olasz és délkeleti harctér. Budapest, j. 30. (Hivatalos.) A helyzet változatlan. *A vezérkar főnöke.*

A flandriai csata az egész háború sorsát eldöntheti.

Budapest, július 30. (Saját tudósítónktól) Genfből jelentik: A Dayl Mayl azt jelenti, hogy a flandriai csata az egész háború sorsát eldöntheti. Az antant főlénye löszerekben és légvédelemben meghozhatja végleges győzelmüket.

Flandriában csökkent az ágyúharc.

Berlin, július 30. A nagyfőhadparancsnok jelentése szerint:

Holland harctér.

Rapprecht bajor trónörökös vezértábornok arcvonala a Flandria arcvonalon az ellenség túlértékelésének herei terékanyagságára tegnap egészen délig osekély maradt, mert megbénította tartós elhárító védővezérlések, amely az éjszakán is fokozódott, csak délután lett a tűz ismét erősebb, anélkül azonban, hogy az előző napok kúsának araját és kitejedtségét elérte volna.

A tengerparton a tűzharc éjszaka is hevesen folyt tovább. Az angolok több feladott csapatát, amelyek harmadik vonalaink ellen előnyöztak, visszavetettük.

A német trónörökös hadserege. A Caimia de Damasoa a francia támaszpont 9 km. széles arcvonalon legkevesebb 3 ujonnan harcba vetett hadosztályival ismét nagy támadást kísérelt meg. Purgitúe után reggel az ellenség Cernyől egész a Mont-Livryg Rayon mellé több ízben rohamot intézett. Harcolt hadosztályaink türelmesen, ellenrohamaikat mindenteljesen visszautasították. Egy sokszor bevált rajna west falhat ezred egymagában 4 támadást vert vissza. Este az ellenség Atlesből délre egész napon át tartó tűz előkészítés után két ízben újította meg támadását. Ezek a rohamok is megghiusultak. A harc nap a franciák számára csak súlyos veszteségeket eredményezett anélkül, hogy bármilyen sikert értek volna el.

Légi harcban az ellenség 1 repülőgépet

vesztett. Lovag Futca főhadnagy 21 ik ellenfelét lölte le.

Zalesceiktől délnyugatra előrehaladunk.

Keleti harctér.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadserege. Böhm Ermolli vezérezredes hadserege. Orosz erők tartják a magaslatokat keletre a Zbruca folyótól, amely folyóhadosztályaink heves ellenállás dacára több ponton átlépték és Skolatól délre is elérték. A Dayester és a Pruth között az ellenség ismét sikeresen védelmet fejtett ki, azonban Zalesceiktől délnyugatra támadásunkkal tovább szorítottuk vissza.

József főherceg vezérezredes arcvonala. A Cremenis mentén az ellenség a keleti part magaslatain védkezik. Támadásunk Zaluca és Nyancica között előrehalad. A Suceana völgyben csapataink Zistyn irányában nyomulnak előre.

A felső Moldova völgytől keletre is harcok közt előrenyomulunk.

Mackensen vezértábornagy hadserege. Fekentől északra és Rimnicul torkolatánál heves előretörésnek több száz foglyot eredményeztek.

Macedóniai front.

Nincs újsg.

Ludendorff, első főparancsnok.

A stockholmi konferencia aug.-ban ül össze.

Budapest, július 30. (Saját tudósítónktól) Stockholmból jelentik: A stockholmi konferencia augusztus közepe után néhány nappal fog összeülni.

A Gyermekórház működése 1916. évben.

Elismerés dr Schiff Ernő igazgató-főorvosnak.

Nagyvárad város egyik legidősebb intézménye: a Szatmari-utcai alapítványi gyermekórház, amelyet kezdeményezett egy évi működéséről. Először látni szoktunk a számokat, amelyek minden éves beszámoló jelentésében, igazán és szívesen mutatják azt a meredélyt, a párhuzamot, a jövő szempontjából előadás és eléggé meg nem becsülhető munkát, amelyet esztendő napról napra végez a gyermekórház, igazán dr Schiff Ernő igazgató-főorvos és mellette még néhány betegápoló nővér.

Ahik ismerik az intézmény helyzetét, jól tudják, hogy ennek a humánus intézetnek, mely évről-évre és ezer gyermek egészségét, életét menti meg a nemzet, a térségnek számára, dr Schiff Ernő, az a földönkívüli elhivatott és lelki erejű igazgató-főorvos a gyermekórháznak, hanem valószínűleg elterjedt volna, aki a beteg gyermekek gyógyításán kívül az egész intézmény adminisztratív és gazdasági ügyeit is maga intézi fáradságot nem ismerő buzgalommal és a nemzeti szívek szorgalmával, mely az élet zikzékben találja jutalmát.

A már három év óta tartó háboru alatt legjobban megmutatta nemzeti lelkének ezen törökösét, mikor teljesen egyedül, talán testi egészségének rovására is, az intézet megőrzéséért egész terhét a nemzeti elhivatott lelkesedéssel egymaga viseli.

A megmentett gyermekek száma hálóján kívül először Nagyvárad egész társadalmának hálás elismerése és tisztelete kíséri működését.

A Gyermekórház igazgatóválasztmányja tegnap délután tartotta ülését Rimler Károly polgármester elnöklése alatt.

As ülésen dr Schiff Ernő igazgató főorvos felolvasta a Gyermekórház 1916. évi működéséről szóló jelentését, amelyből következőket:

A lehangoltág nyomozó észrevétel fokok között a gyermekórház tizenegyedik évi működéséről szóló jelentésem megíratásában, nem mintha az intézet az elmúlt évben kevésebb feladatot volna meg teljesített, mint annak előtte, hanem, hogy még mindig a humánus harszavak háboru jelentését kell közreadnom. Milyen, a bizonyosságot megközelítő hittel reméltem egy év előtt, hogy mai beszámoló jelentésem már békés viszonyok között fogom megírhatni, hogy intézetünk mostanra már egy orvosi, mint gazdasági ellátás tekintetében ismét a régi kerékvágásban fog haladni, a hogy sem a felvehetjük intézetünk továbbfejlesztésének abszolút feladatát. Sajnos mindentől semmi sem vált valóra. A milliókra menő tömegek ma is a föld tuszában állanak egymással, kegyetlenül pusztítva egymás orrait, megsemmisítve erőik legjavát, akik majdan a háboru befejeztével a kulturális és gazdasági feladatok nagy munkájában vállalkoznak hivatalos közreműködés. Nemzedékek oltódtak munkájukra vált és váltak folyton azután, milliók pusztultak el, avagy váltak gyengek, a részben nyomorúság, százezrek a békés lakosságok földönfutókká és a pusztulás Molochja még mindig nem elcsúszta meg az áldozatokat, mintha az egész civilizált emberiséget lételemében akarcá

meingatni. De ha elpusztul avagy megrohan a török, kormán várjuk az új és új és új és új hulláshat? Mikor fog az a rettenetes veszélyesség — amelyet a háboru a legdrágább és legbecesebb anyagnak, az emberiségben előidéset, kiigénylődni? S ha még azelőtt halog majdan kiigénylődni is, mikor fog kiigénylődni a miénk tekintetében? Mert hogy a háboruak a születendő nemzedék szervezeti építését felkísérül kéros hatás lesz, az életet sem szenved; a harszavak harszavak jelölmei a mindkét nem-beli harszavak ideiglenesét annyira felőrlik, hogy a születendő nemzedék egy része nem tudhat, sem a világról sem fog megélni a háboru előtti állapotok. S ki fogja akkor a felépített helyét pótolni, kik fogják az abban maradt maradványt újra felvinni, hogy a pusztulás nyomait eltüntessék, hogy a harszavak kiöltésük és a továbbfejlesztés művét folytassák? Bizonyára alig lesz a háboru utáni időben elegendő kérdés, mint a gyermekegészségügynek mindezt kiterjedő, körültekintő rendezése, ha nem akarjuk, hogy nemzetünk az elnéptelenedés veszélye fenyegetse. Ehhez a rendezéshez kell kell kapcsolódni a mi kórházunk továbbfejlesztésének is, mint amely immár majdnem tízezer évi fennállása alatt oly mélyrehatóan szolgálta a városunk egészségügyének. Természetesen, hogy sokkal helyesebb lett volna annak idején előterjesztett terveinket behatárolniul kivételbe elfogadni, mert akkor a mi intézetünk a megváltozott viszonyokat már lényesen várta. A háboru utáni viszonyok — a földön szörvénység távolléte miatt annyi jelentőséget kellett más helyre utasítanunk — legjobban megmutatták, hogy intézetünk mai terjedelmében már nem képes az igényeket minden irányban kielégíteni, a hogy az általam annak idején tervezett gyermekórház méretel nem tudnánk Nagyvárad város és környéke szükségleteit mérni.

A gyermekórház múlt évi működése, amint azt szám szerint az előző háboru évekre megírt. Az ambulans beteg-nyelv tekintetében a forgalom most is jóval nagyobb volt, mint békeidőben, de a fekvőbeteg forgalma is csak lényegesen kevesebb, mint volt az utolsó békeidőben. A orvosi munka főleg a vidéki betegek kisebb létszámában kell megvárakoztatni, de ezt felváltva kiigénylő a helybeli betegek nagyobb száma.

A részleges betegforgalmi adatok úgy a bejáró, mint a fekvő anyagot illetőleg a következők:

A gyermekórház ingyenes rendelkezésén az 1916. év folyamán 4425 beteg gyermek jelentkezett, ami a háboru előtti viszonyokhoz képest teljesen növekedést jelent.

Nemre nézve: 2309 fiú és 2116 leány. Korra nézve: 1 éven aluli 1024; 1-3 évig terjedő kora 1850; 3-7 évig terjedő kora 1190 és 7 éven felül 661.

A fekvő betegek száma az 1916. év folyamán összesen 525 volt, ötvennél több, mint az előző évben.

A fekvő betegek között az előző (vör) maradt 52, ellenben 473 az 1916. év folyamán lett felvéve. Nemre nézve volt 275 fiú és 250 leány; kora nézve: egy éven aluli 28; 1-3 évig terjedő kora 147, 3-7 évig terjedő kora 198 és 7 éven felül 162. Helybeli illetőségű volt 391 (1915-ben 345) azaz 75,5 százalék, vidéki 134 (1915-ben 180) azaz 25,5 százalék. Belsőorvosi eset volt: 384 (1915-ben 325), sebészeti eset 116 (1915-ben 121) szembeteg 24, fülbeteg 1. Az átlagos napos átlagos száma 17711, tehát a jóval magasabb beteglétszám ellenére 289 nappal kevesebb, mint az előző évben, ami legjobban bizonyítja, hogy beteg inkét csak addig tartjuk benn az intézetben, amíg állapotuk azt feltétlenül megkívánja.

A gyógykezelés eredményét tekintve, az 525 fekvő beteg közül elbocsátottunk 436 gyermeket, a kórházban visszamaradt 45 és

elhalt 44. Gyógyultak hagyta el a kórházat 355 — 74 százalék; javultak 45 — 94 százalék; javultalan állapotban 36 — 75 százalék és elhalt 44 — 9,1 százalék.

A sebészeti műtőket magam vezetem úgy a bejáró, mint a fekvő anyagban. Hasonlóan magamra voltam utalva a szembetegek és fülbetegek kezelésében is, miután mindkét nembeli szakorvosunk haddavonult, csak a műtőket igénylő szembetegek lettek a kórházhoz szemészeti osztályára utasítva.

As elmondottakban röviden vázoltam a gyermekórház múlt évi tulajdonképeni orvosi működését. Az ebben rejülő emberbaráti tevékenység mellett azonban kiváló jelentőséget a ma jótékonyági ténykedés is, mely ebben nyilvánult, hogy a mai nehéz viszonyok közepette az ingyenesen rendelkezés megjelölt nagyszámú szegény beteg gyermekek ingyen gyógyszerrel is képesek vagyunk ellátni. Ingyen gyógyszert kap minden igazolt városi szegény és minden haddavonult beteg gyermeke, akinek hozzátartozója ezt kéri. Természetesen, hogy ma a haddavonult elhúzóddásával mind szélesebb rétegek vonatnak be a haddavonultak csoportjába, az e címen jelentkezők száma is mindig nagyobb. Ez az azon körülmény, hogy a gyógyszerek ára is folyamatosan emelkedett, az anyagi áldozat mértékét e téren is folyamatosan emelte. Önmaga köszönet és hála illeti városunk érdemes polgármesterét, aki intézetünk iránt mindig tisztelettel jóindulattal kifolyólag az az időpont meghozatalát részünkre lehetővé tette. Az 1916. év folyamán összesen 2480 db vényi szolgáltatunk ki ingyenesen 4065 kor. 22 fillér bruttó értékben, a szociális engedély levonása után 2857 kor. 66 fillér kiutalásával. A szegénysorsu haddavonultak részéről az év folyamán 1879 beteg gyermek részvételt ingyenes gyógyszerelésben, ezeknek összesen 1249 ingyenes vény lett kiadva, tehát az összes ingyenes vényekünk mintegy kétharmadrésze. Némi leg növelte az e címen felhívott kiadásokat az erdélyi menekülteknek nyújtott ilyenmü segély is, akik tudvaleg a mostoha időjárás miatt, mely alatt a menekülés történt, nagyszámú súlyos beteg gyermeket hoztak magukkal. As ingyen gyógyszerre fordított kiadás az évben is ugyancsak teljesen a városi pénztárt terhelte.

Ingeny gyógyszer alapunk a múlt év végén 9094 korona 40 fillérre rugott, az az összeg onkéntes adományokból az évben is növekedett összesen 495 koronával, úgy, hogy jelenleg ezen alapunk állaga összesen 9589 korona 40 fillérre tesz ki.

Gyermekórházunk az elmúlt 1916. év folyamán szintén szép gyarapodást mutat fel onkéntes adományok folytán, amelyek közül kiemelkedőnek tartom dr Medvigy Gábor és neje 2000 koronás ágyalapítványát, valamint dr Moskovits Miklós és neje hasonló összegű ágyalapítványát, előbbiek elhunyt két kis leányuk, utóbbiak elhunyt kis fiuk emlékét őhajtva új módon méltóképpen megörökíteni. Fogadják a nemes szívű adományozók intézetünk jóindulata támogatásáért a helyen is az én legközelebbi köszönetem és mélyszéges hálám kifejezését. A karácsony ünnepe alkalmából mint mindig, úgy most is jelentkeztek a mi szűkebb körü jótévedők, jótékony pénzbeli és természetbeni adományaikkal lehetővé téve számunkra, hogy beteg gyermekeink a mai nehéz viszonyok közepette se nélkülözés a karácsony est poétikus melegét.

Évi mérlegünk a háboru viszonyok dacára sem mutat fel deficitet, amennyiben 32478 korona és 97 fillérnyi összeg kiadásukat az átlagos napok után járó gyógydíjak összege fedezt.

A legnagyobb eltérést az előirányzott és tényleges kiadások között az elismerési rovásban találjuk, az után következik a főtői tétel a végül a gyógyszerek és kötszerek tétele, mint ahol tudvaleg az árdíjak általában legélesebben jutott kifejezésre.

Tisztelt Igazgató Választmány! Az elmondottakban igyekeztem hű képet adni annak a tevékenységnek, mely az elmúlt év folyamán intéztünk felfel között teljesítve lett.

Hogy ez a tevékenység nem folyt le olyan simán, mint ahogyan az ama választóból látszik, azt nem szükséges különösebben hangsúlyoznom. Nagyon a mindíg nyomtalanabb érezzük már mi a háboru okozta nehézségeket. Ha magam immár három év óta majdnem teljesen egyedül végzem az orvosi teendőket s sajnos, hogy az utóbbi hónapokban már súlyosan érzem ennek a következményeit. Azok, akik eme munkában valamit orizoznak, t. i. az ápoló személyzet, szintén kimerül a folytonos megerőltető munkában; amíg évek hosszú során át az ápoló személyzetnél csak elvétve fordult elő valamely heveny megbetegedés, eddig mostan lépten nyomon hal az egyik, hol a másik kénytelen magát gyengélkedés miatt a munkából kikapcsolni. Ez pedig annál jobban érezteti nyomorító hatását, mivel ápoló személyzetünk amugy sem teljes. Kiegészítést nem kaphatunk, mert a rendhiz tagjainak nagy része a hadikórházakban van elfoglalva. Hőszájárulnak ehhez mindennemű helyi hiányok. Hogy ennek dacára az ápolást mégis megfelel nemcsak hivatásának, az egyedül a túlfeszített munka s a legteljesebb odaadás következménye. Emellett odaadó munkásságnak köszönhető, hogy szerény intézetünk olyan jelentős szolgálattal tehető városunk gyermekgyógyászatának. Tízénegy év alatt 42641 bájáró és 5609 fokvó, összesen tehát 48250 beteg gyermek lett ápolásunkban szakasszerűen kezelve, hogy az mit jelent azt nem szükséges bővebben kiemelnem. Végeztük pedig ezt a nagy munkát a saját erőnkkel, a város háziállásának mindennemű anyagi terhelése nélkül. Néhány hónap múlva intéztünk immár másfél évtizedes kultúra tekintetbe vissza. Adná a mindenható, hogy jőre ilyenkor, a mindön már eme másfélévtizedes munkásságról lesz alkalmas beszámolni, bárke honoljon beseánk felett, hogy a háboru miatt abbahagyott továbbfejlesztés munkáját végre befejezheszük.

A jelentés felolvasása után Rimler Károly polgármester, elnök a legnagyobb elismerés hangján szólott a jelentésben foglaltakról. A szomoru alaphangot, amely a jelentésben keresztülvonul, érezzük mindnyáján. Attól a céltől, hogy modern gyermekgyógyászat építsünk, a háboru előtött s előtt bennünket a szomorúság, hogy nem tudjuk mikor valósíthatjuk azt meg. A jelentés fényesen igazolja, hogy az intézet s annak élén az igazgató főorvos esendben mily áldásosan működött. Akkor rájuk le hálánkat az igazgató főorvos iránt, ha ezen tervet megvalósítjuk. Indítványozza, hogy dr Schiff Ernő érdemelt és ezért forró köszönetünket jegyzőkönyvbe iktassák, s hogy a jelentéssel a Törvényhatóság is foglalkosassanak, azt egész terjedelmében a város Hivatalos Közlönyében közöljék.

Az indítványt elfogadják.

Ezután Pásztor Bertalan aljegyző, a kórház gondnoka terjesztette elő az 1918. évi költségvetést, amelyet elfogadják s ezzel az ülés véget ért.

Dús László temetése.

Tegnap délelőtt temették el Dús László nyug. városi főügyész, s Kath. Kőr világi elnökök általános nagy részvét mellett. A temetésen megjelentek Rimler Károly polgármester vezetésével a város tisztikara, Csaponyi Ignác, Grosinoky Antal kanonokok, Schwartz Géza lelkész, dr. Hoványi Gyula, Németh Iván, dr. Lestya Endre, Vámosy Mihály, Gents János főesperes, Maros Gábor, Tóth Imre, dr. Fassy Lajos, dr. Imrik Gusztáv, dr. Thury Kálmán, dr. Mihály Lajos, dr. Papp Cordolán, Száhlender Károly, Frankó Endre, dr. Papp Károly, Stark Gyula, Rósa Bertalan, Róz Mihály, Székely Sándor, Kovács Ernő, Kopcsay Endre, Kelemen Kálmán, Szakuba Gyula, Sötös Géza főszámvévő, Zilahy Kálmán, dr. Zilahy Gusztáv, Balázsovits Jenő, Bárdon Ferenc, Kelapcs Derső, Pásztor Sándor, Bologá István, Csipkés Sándor, Aberle Antal, Buzásy Albert, Böszörményi Géza, Fluck Ferenc, Sas Edi, Barsa József, Róza Endre, Kovács Jenő, Nagy Lajos és a Kath. Kőr tagjai közül számosan. A temetésen részt vett a város rendőrségének egy díszszakasza Becsei Ignác őrmester vezetésével.

A temetést szertartást dr. Karácsonyi János v. püspök, a Kath. Kőr egyházi elnöke segédlettel végezte. A beszélet után dr. Imrik Gusztáv a Kath. Kőr képviselőiben a következő benyomással érkeztől áthattott bucsubeszédet mondotta az elhunyt koporsója felett:

Mélyen tisztelt gyászoló közönség!

A nagyváradi Katolikus Kőr kíván bucsút venni világi elnököktől.

Midőn 22 évvel ezelőtt a nagyváradi kath. társadalom kiépített ridőg közönségtől s az alakulásban levő Kath. Kőr keretében kezdte szilárdítani azon kapcsolatait, amelyek a katolikus katolikusos fűt, akkor Dús László Nagyváradi város főügyésze volt az, aki bármely állott élős bücsőjében levő körünknek s a 90 es évek egyháspolitikai vihára dacára félelem nélkül göggyölt ki szilárdokat szillemi, társadalmi s anyagi érdekeink előmozdítása, s vallásoskölcsi szellem, a hasznias irányu köznevelődés s az összetartás öregbítése végett.

S midőn a Mindenható megengedte, hogy az egyesület s gyermekkorától izmos ifjúvá f-j ödjék, elnököknek mindíg ott láttak a Kath. Kőr élén, bölcs irányítással, ki tartással, nyugalomával s példás ragassakó dással jóformán telti erje haayatlásig.

A mi szerettél elnököknek, a mi kedves Laci beseánk koporsójánál tehát szívünk legtitkosabb háládszavával vesszük bucsút a jószágos Istennek intését fohászunkkal, hogy keresztény öntudatos s Katolikus Körünkért buzgó lelkesérr, sok szervezősért jutalmazza meg Összességében, szeretteink pedig nyújtsa vigasztalást és meggyugvást szil akarásában.

Ezután a díszes érekeposztó, amelyet a gyászoló család koszorúval borítottak, feltették a négyes fogatu fűgess, halottas díszkosztra s az imponáló gyászmenet az olasz plébánia templomba voault, ahol ónaapi gyászmise volt a halott koporsója előtt. Ezután a temetőbe kísérték az elhunytat s a családi sírhelyen helyezték végső nyugalomra.

Koszorúk a következők:

Szeretett jó Anyáknak — Piroka és Emil. A legjóságosabb Apának — Ilonka. Felajánlotta jó Nagypának — Imrus és Pendi. Kedves Laci beseánk — Losonczy család. Nagyváradi Ügyvédi Kamara —

utolsó ödvözléstől. Kálmán és Erzei — Laci beseánk. Nagyváradi város közönsége kegyeleti jelöl.

A nagyváradi temetést Veisslovits Adolf és fia első nagyváradi temetőkezelő vállalata nagy figyelemmel és pontossággal rendezte.

A Kath. Kőr elnöksége Dús László világi elnöke elhunyt alkalmából 50 koronát jutalott hozzáuk a Kath. Nővédségyesület által gondozott hadiárva Napközi Otthon részére.

Vizhiány fenyegeti Nagyváradot.

Takarékoskodjunk a vízzel.

Nagyváradi város mérnöki hivatala a városi tanács megbízásából felhívja a város közönségt, hogy a vízfogyasztással a legnagyobb mértékben takarékoskodjék. A közönség a vízzel oly nagy mértékben pazarolja, hogy a napi vízfogyasztás immár túlhaladja a városi vízmű gépeiak vízzelgátló képességét.

A vízpazarlásnak az oka részben a nagy szarasság és ennek folytán a kertek és udvarok, sőt utcai járdák nagymértvű locsolás, a vízcsapoknak fölösleges módon való nyitvatartása, a vízcsatlakó vízének hűtését öölökre használat és általában az a fölösleges gondatlanság, amivel a közönségnek egy része a közbizonyossá szemben, nevezetesen a vízfogyasztással és a vízcsapoló helyeknek rendben tartásával szemben viseltetik.

Abban az esetben, ha a vízfogyasztás még a hónap nap folyamán is hasonló mértékű öltene, a magas víztartó vízzel megtöltött nem lehetne s ezáltal víznyomás hiányában a magas fekvő helyeken, de különösen a m. kir. állomásvasutak állomásait, kórházakat és tödőszanatóriumot vízzel ellátni egyáltalán nem volna képesek. Ebből kifolyólag a mérnöki hivatal a közönséget saját érdekében felhívja, hogy a háza belüli a vízpazarlástól minden töle tehető eszközökkel tartózkodjék és amennyiben vízpazarlást a közönség észarvenne, sívaskedjék azt a körülményt, lehetőleg tanakkal igazolva, Nagyváradi város mérnöki hivatalánál megtorlás céljából bejelenteni.

A városi tanács megbízásából a mérnöki hivatal, mint a vízmű üzemének vezetője további rendelkezéssig eltilja a kerteknek és udvaroknak tömlőből való locsolását. Udvarokat és kerteket csak öntöző rósával ellátott kézi kannából szabad locsolni. Köztereket és utcai járdákat a vízcsatlakó vízével locsolni nem szabad; köcsutak vízét köcsik és lovak mosására vagy bármilyen más öölökre, mint emberek és állatok itatására felhasználni tilos.

Amennyiben a vízcsatlakó szerelvények hibásak, azokat köteles a szerelvény tulajdonosa szonnal helyreállíttatni, vagy amennyiben megselelt szerelők nem kapaa, azt a körülményt a városi mérnöki hivatalnál sürgősen bejelenteni.

A mérnöki hivatal a házak szerelvényeit kettősölt erővel fogja megvizsgálni s amennyiben bárhol vízpazarlást észlelne, vagy ahol a tilos rendelkezésséket a ház-

Legújabb fűzőket legolcsóbban
Kesztenbaum Juliskánál
lehet beszerezni
Rákóczi-ut (Korona gyógyszerár mellett)
Leibchenek félárban.
Telefonszám 827.

Keleti gazdasági és nyelvtanfolyam.

Van szerencsénk az érdekeltek tudomására szólni, hogy a Magyar-Bosnyák és Keleti gazdasági központ Budapest székesfőváros tanácsának támogatásával 1917. évi augusztus havában keleti gazdasági tanfolyamot rendszeres érettségit tett tanulóiért, ipari és kereskedelmi vállalatok tisztviselői számára a szerb, bolgár, orosz és török nyelvek, valamint a Balkán és a közel Kelet gazdasági viszonyainak ismeretében való bevezetés végett.

A tanfolyamra 1917. augusztus hó 3-ig lehet jelentkezni. A felvételt a rendelkezésre álló hallgatók szám keretében a jelentkezés sorrendjében osztják. Bárki felvehető, aki bizonyítvánnyal bizonyítja, hogy az előadásokat eredményesen tudja hallgatni.

A beiratkozás a Magyar-Bosnyák és Keleti Gazdasági központ iradójában (Eudapest VI. Adria ut. 12.) történik, hétfő-vasárnapokon délelőtt 10-2 óráig. Ugy a beiratkozás, mint az előadások látogatása teljes díjmentes. Az előadások hallgatása a beiratkozáskor számára kötelező. Azok a közgazdasági előadásokat rendszeresen látogatók a legelőször egy keleti nyelvet is tanulnak, sőt a tanfolyam végével látogatási bizonyítványt kapnak. A gazdasági előadások 1919. augusztus 31-én fejeződnek be. A nyelv kurzusok hallgatásának módját nyújtóak erre, hogy nyelvtanulmányokat szeptember, október havában rendezendő tanfolyamon folytathassák.

Bővebb felvilágosítást a kamara hivatalos és a hivatalos órák előtt délelőtt 9-12 óráig délután 3-5 óráig szerezhető.

Nagyvárad, 1917. július 30.

A nagyváradai Kereskedelmi és Ipar-kamara:

Schwartz Izidor *elnök*, Dr. Sarkedi Lajos *s. k.* titkár.

Ezre vonatkozólag Nagyvárad város polgármestere a következő hirdetményt adta ki:

Tudomására hozom az érdekelteknél, hogy a „Magyar-Bosnyák és Keleti Gazdasági Központ” Budapest székesfőváros tanácsának támogatásával 1917. évi augusztus havában keleti gazdasági és nyelvtanfolyamot rendszeres érettségit tett tanuló ifjak és ipari és kereskedelmi vállalatok tisztviselői részére, a szerb, bolgár, horvát, török és orosz nyelvek, valamint a Balkán és a közel Kelet gazdasági viszonyainak ismeretében osztályból. A tanfolyamra 1917. évi augusztus hó 3-ig lehet jelentkezni, vagy a magyar bosnyák és keleti gazdasági központ iradójában Budapest, IV. ker. Harisbazar u. 1. sz. vagy a polgármesteri hivatalban Soós István (b. aljegyzőnél (I. emelet 2.)) hol a további részletes felvilágosítások és az esetleg nyújtandó kedvezmények is megtudhatók.

Nagyvárad, 1917. július 30.

Rimler Károly *s. k.* polgármester.

Ruhák, férfi öltönyök, felöltők, festése és tisztítása. Független, kézimunka, keletgye neműek tisztítása. Fekete festés elsőrendű kivitelben.

HALTENBERGER VILMOS

keletgye festő, vegytisztító és gőzmosógépyárásban Nagyvárad.

Gyár telefon sz. 34. Felvételi üzlet 14-63.

..HIREK..

* **Fetser Antal győri püspök** **Egyváradon.** Ma érkezik Nagyváradra Fetser Antal győri püspök a néhány látogatás után több heti pihenés céljából Szent László fürdőbe megy.

* **Szűntessék be a nyári tárgyalásokat.** A királyi törvényesítésen a forró napokban is ülésnek a bürokrácia a fősok a a rekedő hőmérsékletben, az egyformán kánikulában egyrészt a kénytelenek felbőszíteni félig lefagyalt ügyeket, mert a tarrak nem jelennek meg. Többnyire sokkal fontosabb, egyrészt a legfontosabb trendőket végzik: szólnak. Ugy tudjuk, hogy minden tekintetben határozat tiltja a nyári tárgyalásokat, s a tekintetben tájékoztatni kívánunk leponak olvasó köröseté. Felhívjuk tehát Balás Elemér dr. (Szeged) elnök urat, hogy a nyári ülésének megállításának céljából felvilágosítást kapjunk, de az elnök urral nem beszélhetünk, mert szabadságon van, ezért helyes le ilyen időtlen, helyet tiszteleg az ő rendelkezését nem változtathatja meg.

* **Dr. Edelmann Menyhért előadása.** Tordai Molnár Géza, a nagyváradai (a Bihar megyei Patronáza-egyesület elnöke) uton héri a Patronáza-egyesület tagját, hogy augusztus hó 1-én, szerdán a u. 6 órákor a városi hárszínházban előadást tart majd a nagyváradon létesítendő gyermekrendőrség intézményének tervezését és a szervezési lehetőségeit. Az ügy hánt (részlet) szívesen látja a Patronáza-egyesület.

* **A kongregáció könyvtára érdekében.** Az Unió Maria kongregációja ezton kor d hálás köszönetet Hálás Gyula plébános urnak, hogy „Szent Chantal Francia élete”, Bouvard Emil a nagyértékű munkáját a kongregáció könyvtárára ajánlotta. Áldja meg (a Soba Maria az ő kedves gyermekével). Egyben tiszteletteljesen felhívjuk a fővárosi papot és a nagy-köszönetet, ha hasonló jó szellemű könyveket népszerűsíthet, gyűjthet azaz könyvtárunkat, ahol szok szokha nem pihennek, de a lelkek művelését nagyban előmozdítják.

* **Petőfi Sándor halála.** Ma van 68. évfordulója annak, hogy 1849. július 31-én önéletrajzi harcokban a segésvári erődben elhunyt vagy elesett Petőfi Sándor, szabadságharcunk dalosa. Petőfi Sándor honvédmegye sirja ott lehet valahol a segésvári és kővárosi csatamezőn, hol díszes emléket állított neki a nemzet. Emlékét pedig kegyelettel őrzük mindennapian a hárszínházban. Várcsúskán a nevéről nevezett Petőfi színházban halála évfordulóját évről évre meg szokta ünnepelni. A mai ünnepre az emlékeztetésnek előző követendő meghívót bocsátotta ki:

A Petőfi Sándor-emléknapra ma, kedden este 8 órakor a Röhlich Béla vendég hárszínházban Petőfi Sándor halálának évfordulója alkalmából ünnepélyes eseményeket tart, melyre nemcsak az emlékeztetés tagjai, hanem a városi lakosságok is tisztelettel meghívom. *Eisele Sándor, elnök.*

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli: A király 3. osztályú hadi díszleányos viskora renddel tüntette ki Császár József VI-4. népfelkeltő győzelmes harci érdemeiért, 3. osztályú hadi díszleányos katonai érdemeiért tüntette ki Miklós Károly 4. honvédegyesületi zászlós. Sebő Sándor VI-1. népfelkeltő győzelmes harci érdemeiért tüntette ki Lányi Pál és Schreiber Bernát népfelkeltő zászlósok az utólagos legfelső díszleányos elismeréssel tüntette ki.

* **Hír az olasz hadifogósról.** Tegnap a következő magyar (abon) postai levelezőlapot kaptuk, magyarul írva, de elolvasva az olasz hadifogósról és a bécsi cenzura blyegzőivel. A lap olasz hadifogósról jött a következő tartalommal:

Mélyen tisztelt Szerkesztőség!

Kérném, szíveskedjék soraimat lapjában közzéadni. Az leírót nagy csatában V/24-én olasz hadifogósról kaptam 37 es blyegző a következők: Brunner József Nagyvárad, Zsigmond Nagy Balázs, korp. Kóti Lajos, inf. Bódy István, B. Nagy József Komédi. Inf. Oláh István, Pálfi Imre Nagyvárad, Zsigmond Elek Mezősas. Inf. Fábri Sándor Mezősas. Inf. Sándor Mihály Gáborján. Korp. B. Tóth János, inf. Székely János, Gábor Igó Veszélő (Békésmegye) Korp. Rózi Kálmán Szmármegye. Tur István. Mindnyájan egészségesek vagyunk. A legnagyobb köszönettel kifejezve maradok mély tisztelettel addig a „Tiszántú” előfizető: *Brunner József.*

* **Könyvadomány a velencei leánykörnek.** A Kath. Nővédő egyesület váradvelencei leánykörének Hálás Gyula plébános ur harmadik követ díszleányos értekezés könyvet ajánlott, — egyesületünkkel, de különösen a leánykörrel nagy jóindulattal, szeretettel és szellemmel támogatja, mielőbb a hálás köszönetet nyilvánítja az elnökség.

* **Hegedűs István zeneiskolája.** Hegedűs (Herbecsirek) István a 37. évi gyalogezred volt kiváló karmestere, akit a régebbi időktől oly előszerzősen ismer Nagyvárad zenei életi községe, itt telepszik meg, hogy a zenei életében érvényesítse nagy zenei tehetségét. Kálvária-utca 5. szám alatt zeneiskolát nyitott, ahol szorgalmas, hegedűlő és cimbalmozni tanít. Hegedűs István 6 évesét tanított a nagyvárad zeneiskolában mint zenei tanár, a litani működésével bebizonyította, hogy nemcsak művészi előadó, hanem kiváló zenei tanár is. Legutóbb Gyöngyösön működött, mint zenei tanár a ott érte a 61. évi szorgalmas és a raitonok tüsketéséről, mely Gyöngyösön elhagyta. Innen menekült Nagyváradra, régi meleg művészi díszleányos helyére.

* **Adomány a Kath. Nővédő Napközi Otthonának** Báró Könyves-Melanie Gyöngyös 200 koronát koronát küldött a Katholikus Nővédő Egyesület gondozta napközi Otthonának, melyért uton is hálás köszönetet mond az egyesület vezetőség.

* **Tűzek.** Tegnap délelőtt a Rákóczi-ut 35. szám alatt dr. Borcsy Gyula örmény telekén egy elhagyott mosdóny szikrája az avart lángra lobbantotta. A tűz mintegy 20-25 méter hosszúságu területre terjedt ki, elégette a palánk egy és egy villanycsatló. A tűzoltóság két szakosítással vonult ki és eloltotta a tüzet. A rendőrségtől Kemény L. Ignác kapitány ügyeltes tiszt jelent meg a helyszínen. — Ugyancsak tegnap délelőtt a Teleki-utca 49. szám alatt is tűz tört ki. Az egyik lakos menekülte gyuladt ki, azonban sikerült hamarosan eloltani.

